

บทที่ 8

แรงจูงใจ

- 8.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์
- 8.2 ความทะเยอทะยานและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 8.3 ทฤษฎีการอ้างเหตุผล
- 8.4 การประยุกต์ใช้กับการสอน
- 8.5 ผลกระทบของบรรยากาศในห้องเรียนต่อแรงจูงใจของนักเรียน

บทที่ 8

แรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motives) กระตุ้นให้เราเกิดการเคลื่อนไหว มีการกระทำออกมา เป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรม แรงจูงใจคือแนวทางที่จะไปสู่เป้าหมาย เป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายว่าทำไม เราจึงทำพฤติกรรมดังที่เป็นอยู่ ขณะเดียวกันทฤษฎีการเรียนรู้ช่วยอธิบายว่า เรามีการเรียนรู้อย่างไร และเรียนรู้อะไร (Dewek, 1986)

ทฤษฎีแรงจูงใจ พยายามจะตอบคำถามว่า อะไรคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้น ประการที่สอง อะไรที่นำพฤติกรรม ประการที่สาม อะไรหยุดยั้งพฤติกรรม สรุปทฤษฎีแรงจูงใจช่วยอธิบายถึงการเริ่มพฤติกรรม การควบคุมหรือให้แนวทาง รวมทั้งการหยุดยั้งพฤติกรรม

ทฤษฎีแรงจูงใจส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ในการประยุกต์ใช้ทางการศึกษาได้เน้นในเรื่องความรู้สึกรักของเด็ก เกี่ยวกับคุณค่าของตน (self worth) และการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นพิเศษ แนวความคิดที่สำคัญคือเรื่องอัตตา ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และอัตมโนทัศน์ การมีอัตมโนทัศน์ในทางบวก เป็นกุญแจสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากแนวความคิดทางทฤษฎี โดยเฉพาะในกลุ่มมนุษยนิยม เห็นว่า นักเรียนควรมีอิสระที่จะเลือกและแสวงหาการเรียนรู้ใหม่ ครูไม่ควรวางอำนาจ จัดกระทำ แต่ควรตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โรเจอร์ส และมาสโลว์ เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุน ไม่ขู่เข็ญ คุกคาม เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

แรงจูงใจมักได้รับการนิยามว่าเป็นภาวะภายในที่ช่วยกระตุ้นให้แนวทาง และรักษาพฤติกรรม นักจิตวิทยาศึกษาแรงจูงใจโดยมีคำถามพื้นฐาน 3 ข้อ

1. อะไรเป็นต้นกำเนิดให้บุคคลเริ่มพฤติกรรม
2. อะไรทำให้บุคคลมุ่งไปยังเป้าหมาย
3. สาเหตุอะไรที่ทำให้บุคคลมุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมาย

แหล่งของแรงจูงใจและการเรียนรู้

8.1 การกระตุ้นและแรงจูงใจ

การกระตุ้นก่อให้เกิดปฏิกิริยาทั้งทางจิตวิทยาและกายภาพ เมื่อเราได้รับการกระตุ้นมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นที่แบบแผนของคลื่นสมอง อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต อัตราการหายใจ เราตื่นตัว จดจ่อ ตื่น หรือบางทีตื่นเต้น

ความอยากรู้อยากเห็น เป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อการเรียนรู้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ชนิดหนึ่งของความอยากรู้อยากเห็นคือ การกระตุ้นการรับรู้ เริ่มขึ้นโดยแบบแผนที่มีความใหม่ ความซับซ้อน ความไม่สอดคล้อง คนเราไม่เพียงจะให้ความใส่ใจอย่างมากต่อสิ่งที่เราคาดไม่ถึง แต่ยังพยายามจะมีการรับรู้ใหม่ในสิ่งที่เรามอง เช่น เรื่องเมืองมาซา โลกน่าพิศวง แม้กระทั่งการดูมายากล เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจ

ครูอาจใช้เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความฉงนงุนงงนักเรียน เช่น ครูสอนประวัติศาสตร์อาจให้นักเรียนดูเครื่องแต่งกาย คนในศตวรรษหน้าเพื่อจับความสนใจของนักเรียนทำให้ตื่นตัวอยากรู้อยากเห็นว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป โฆษณาที่มีความแปลกใหม่จะตรึงคนดูให้สนใจ คนเราจะปรับตัวได้เร็วมากกับเหตุการณ์ที่น่าประหลาดใจ จึงต้องให้ความฉงนงุนงงอยากรู้อยากเห็นอยู่เพื่อเป็นแหล่งของแรงจูงใจต่อไป วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนยังคงความสนใจอยู่ต่อไปคือใช้วิธีการที่แตกต่างไปในชั้นเรียนหรือในการฝึก เราส่วนใหญ่เคยรู้สึกเบื่อในบางครั้งกับการฟังครูสอนซึ่งไม่ได้ทำอะไรนอกจากบรรยายด้วยเสียงโทนเดียวเหมือนไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกตื่นตัวอาจทำให้น่าเสียงแตกต่างไป ใช้อารมณ์ขัน การสาธิต หรือมีกิจกรรมกลุ่มมาแทรกเมื่อมีการบรรยาย

วิธีการอื่นซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นคือการใช้จินตนาการ การใช้จินตนาการในการเรียนรู้โดยช่วยให้บริบทมีความหมายต่อการเรียนรู้ทำให้ง่ายที่จะเสริมสร้างจินตนาการ เช่น ทำให้เกิดความประทับใจ เกิดความตื่นเต้นอยากเรียนเส้นรุ้งเส้นแวง เช่น ให้หาที่ตั้งของสมบัติโจรสลัดซึ่งสูญหายไปในมหาสมุทร

ใช้ยุทธวิธีที่สัมพันธ์กันโดยให้การบ้านที่คลุมเครือไม่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น หาวิธีใช้ใหม่ ๆ กะลาใช้ทำอะไรได้บ้าง สร้างสิ่งที่สัมพันธ์กับกรุงรัตนโกสินทร์ ให้เก็บรวบรวมรูปภาพและนำมาแสดงถึงหลักทางคณิตศาสตร์โดยไม่ใช้คำพูด งานเหล่านี้ช่วยกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนและเกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ครูกำหนดให้

8.2 งานที่เรียนสอดคล้องกับความสนใจ

เด็กมีแรงจูงใจที่จะเรียนถ้าสิ่งนั้นสอดคล้องกับความสนใจ มองเห็นความสำคัญและความหมายของสิ่งที่เรียน เราคงเคยได้ยินเสียงบ่นจากเด็กบ่อย ๆ ว่า “ฉันรู้ว่าฉันควรจะเรียนแต่

ฉันไม่สนใจ” จะทำอย่างไรให้การเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ออกจะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนทำอย่างไรจะให้นักเรียนมองเห็นอนาคตในเมื่ออนาคตดูห่างไกล ทำอย่างไรจะให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและไปถึงเป้าหมายนั้น ทำอย่างไรจะให้นักเรียนชอบวิชาที่เรียนและประสบความสำเร็จในสิ่งที่เรียน คำตอบของคำถามเหล่านี้จะพบในงานวิจัยเกี่ยวกับการวางเป้าหมายและการทำให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

การวางเป้าหมาย

การวางเป้าหมายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ เมื่อบุคคลตั้งเป้าหมายเขาได้วางมาตรฐานภายนอกไว้ซึ่งเขาใช้การตัดสินใจภายในประเมินระดับการกระทำของตน ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานและยังไม่บรรลุเป้าหมายผู้เรียนจะยังคงพยายามต่อไป จะมุ่งมั่นทำไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย จาก การทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการวางเป้าหมายและงานพบว่าคุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญต่อการวางเป้าหมาย คือ การวางเป้าหมายให้เฉพาะเจาะจงแทนการวางเป้าหมายทั่วไป กว้าง ๆ เช่น ฉันจะสามารถเชื่อมวงจรเพื่อเปิดไฟได้ จะดีกว่าเป้าหมายกว้าง ๆ ว่าฉันจะเรียนเกี่ยวกับไฟฟ้า ช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จะพยายามทำต่อไปได้สูงกว่า ยิ่งกว่านั้นตราบนานเท่าที่ผู้เรียนยังสามารถทำเพื่อไปสู่เป้าหมายการวางเป้าหมายให้ยากขึ้นจะช่วยให้ใช้ความพยายามมากขึ้นและทำได้ดีขึ้น

เป้าหมายระยะใกล้และเป้าหมายระยะไกลเป้าหมายระยะใกล้สามารถบรรลุได้รวดเร็ว เช่น จะทำโจทย์เลขคณิต 10 ข้อให้เสร็จในสัปดาห์นี้ เป้าหมายระยะไกล เช่น ในเทอมนี้ฉันจะทำโจทย์เลขเพิ่มอีก 100 ข้อ ไม่น่าสงสัยว่าเป้าหมายระยะใกล้ช่วยให้เกิดแรงจูงใจได้สูงกว่าเป้าหมายระยะยาวและช่วยให้เกิดการกระทำได้มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนเด็กเล็ก ๆ เด็กยังไม่สามารถคิดถึงเป้าหมายระยะไกลได้

มีเป้าหมาย 2 ชนิดที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เมื่อผู้เรียนวางเป้าหมายการกระทำ เขาแสวงหาการตัดสินใจในด้านบวกหรือหลีกเลี่ยงการตัดสินใจด้านลบเกี่ยวกับศักยภาพของเขา ขณะที่การวางเป้าหมายการเรียนรู้ ผู้เรียนแสวงหาการเพิ่มพูนความสามารถเพื่อจะทำได้เข้าใจหรือจัดการกับสิ่งใหม่ ๆ อาจดูจากตัวอย่างเพื่อให้เห็นความแตกต่างของเป้าหมาย 2 แบบ เช่น ฉันต้องการได้ G ในการทดสอบคราวนี้ (เป้าหมายการกระทำ) VS ฉันต้องการเข้าใจว่าทำไมกรุงศรีอยุธยาจึงเสียกรุง (เป้าหมายการเรียนรู้)

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าเป้าหมายที่แตกต่างกันทำให้เกิดแบบแผนของแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่นเด็กที่มีความเชื่อมั่นต่ำในความสามารถของตนเมื่อพบกับเป้าหมายการกระทำจะแสดงความท้อถอยช่วยตนเองไม่ได้ถ้าเห็นงานเกิดขีดความสามารถของตน เด็กกลุ่มนี้จะหลีกเลี่ยงการทำทนาย ถ้ามีโอกาสจะเลิกมากกว่าจะใช้ความพยายามทำงานต่อไป ในสถานการณ์เดียวกันเด็กที่มีความเชื่อมั่นสูงในความสามารถของตนชอบการทำทนาย จะใช้ความพยายามในการทำงาน

ความแตกต่างของเป้าหมาย 2 อย่างอยู่ที่การแปลความหมายความล้มเหลว เป้าหมาย การกระทำ มักทำให้เกิดความเชื่อว่าเราว้นปัญญามีความคงที่ ผู้เรียนจะถามว่าความสามารถของ ตนสอดคล้องกับงานใหม่ ตรงข้ามกับเป้าหมายการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเชื่อว่าเราว้นปัญญาสามารถ พัฒนาได้ ผู้เรียนจะถามว่าตนจะประยุกต์ความสามารถหรือพัฒนาความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร ความล้มเหลวเกิดจากยุทธวิธีจึงแก้ไขโดยปรับเปลี่ยนยุทธวิธีที่ใช้อยู่ ผลคือผู้ เรียนจะใช้ความพยายามมากกว่าในสถานการณ์นี้ แทนสถานการณ์ที่เห็นว่าตนไม่มีความ สามารถจะบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายการเรียนรู้จึงช่วยปรับปรุงผู้เรียนผู้เรียนจึงยังคงมีความพยายาม อยู่แม้ปัญหานั้นจะยากลำบาก

นักเรียนชอบเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง สมเหตุสมผล ทำท่าย (ยาก) ระดับกลาง สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในช่วงระยะเวลาสั้น ควรแน่ใจว่าเป็นเป้าหมายเพื่อให้เกิด การเรียนรู้และช่วยให้เกิดการปรับปรุงขึ้นในบางด้าน ไม่ใช่เพียงให้ทำได้ดีหรือดูฉลาด

8.3 ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยาามมนุษย์นิยม (Corey, 1977) เขาได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาของอเมริกันเป็นอันมาก ทฤษฎี ของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับ เป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความ สำคัญที่สุด ซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ มาสโลว์มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดย เน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการ เขามีความเชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่ สูงขึ้น เมื่อความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนอง เช่น ความมั่นคงปลอดภัย กินอิ่มนอนหลับ ความต้องการอื่นจะเข้ามาทดแทน เป็นพลังซึ่งจูงใจให้ทำพฤติกรรม เช่น อาจเป็นความสำเร็จใน ชีวิต เป็นต้น แรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการ พฤติกรรมของคนเรามุ่งไปสู่การตอบสนอง ความพอใจ มาสโลว์ แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็น 7 ระดับด้วยกัน ได้แก่ สรีรวิทยา ความปลอดภัย ความรัก และการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความภูมิใจ ความตระหนักถึงตนเองอย่าง ถ่องแท้ รู้และเข้าใจ การมีสุนทรียภาพ ความต้องการ 4 ระดับแรก เป็นความต้องการซึ่งขาดแคลน (Deficiency need) เพราะมนุษย์จะต้องตอบสนองเมื่อขาดแคลน เช่น เมื่อขาดอาหาร ขาดความ ปลอดภัย ขาดความรัก ขาดคุณค่า มาสโลว์กล่าวว่า มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะตอบสนองความต้องการ 3 อันหลัง ซึ่งเขาเรียกว่า ความต้องการของมนุษย์ที่เป็นอยู่ (being need) หรือความต้องการความเจริญ อกงาม (Growth need) เมื่อมนุษย์เราไม่ขาดแคลนแล้ว ความต้องการความเจริญอกงามไม่ได้ ต้องการเพราะมีความขาดแคลน แต่เป็นความปรารถนาพื้นฐานที่จะตระหนักถึงตนเองอย่างถ่องแท้

มีความรู้ปัญญา (สัมพันธ์กับความดี สังขธรรม คุณค่า ความยุติธรรม) และสุนทรียภาพ (ประทับใจ ในความงาม ความมีระเบียบ ความได้สัดส่วน)

ลำดับขั้นความต้องการ

มาสโลว์เสนอว่า ความต้องการในระบบของเขา เป็นขั้นตอนที่ต้องทำให้สมบูรณ์เพื่อไปสู่ ความเจริญงอกงามของตน ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้น นั่นคือความต้องการระดับต่ำต้องได้รับการตอบสนองก่อน และความต้องการในระดับที่สูงกว่า จะเข้ามาแทนที่ ความต้องการด้านสรีระต้องได้รับการตอบสนองก่อน เราจึงต้องการความมั่นคงปลอดภัย และเมื่อเรารู้สึกมั่นคงปลอดภัย เราจะ ต้องการความรัก

ข้อแตกต่างระหว่างความต้องการที่ขาดแคลน และความต้องการความเจริญงอกงาม

1. บุคคลกระทำเพื่อขจัดความขาดแคลน (ยกตัวอย่าง เช่น ความหิว) เขาแสวงหาความสุข ความพอใจจากความเจริญงอกงาม

2. แรงจูงใจที่ขาดแคลนนำไปสู่การลดความเครียด ซึ่งไม่ยินยอมที่จะให้เกิดขึ้น และเป็นการรักษาภาวะสมดุล แรงขับของความเจริญงอกงามจะคงรูปแบบของความพอใจ

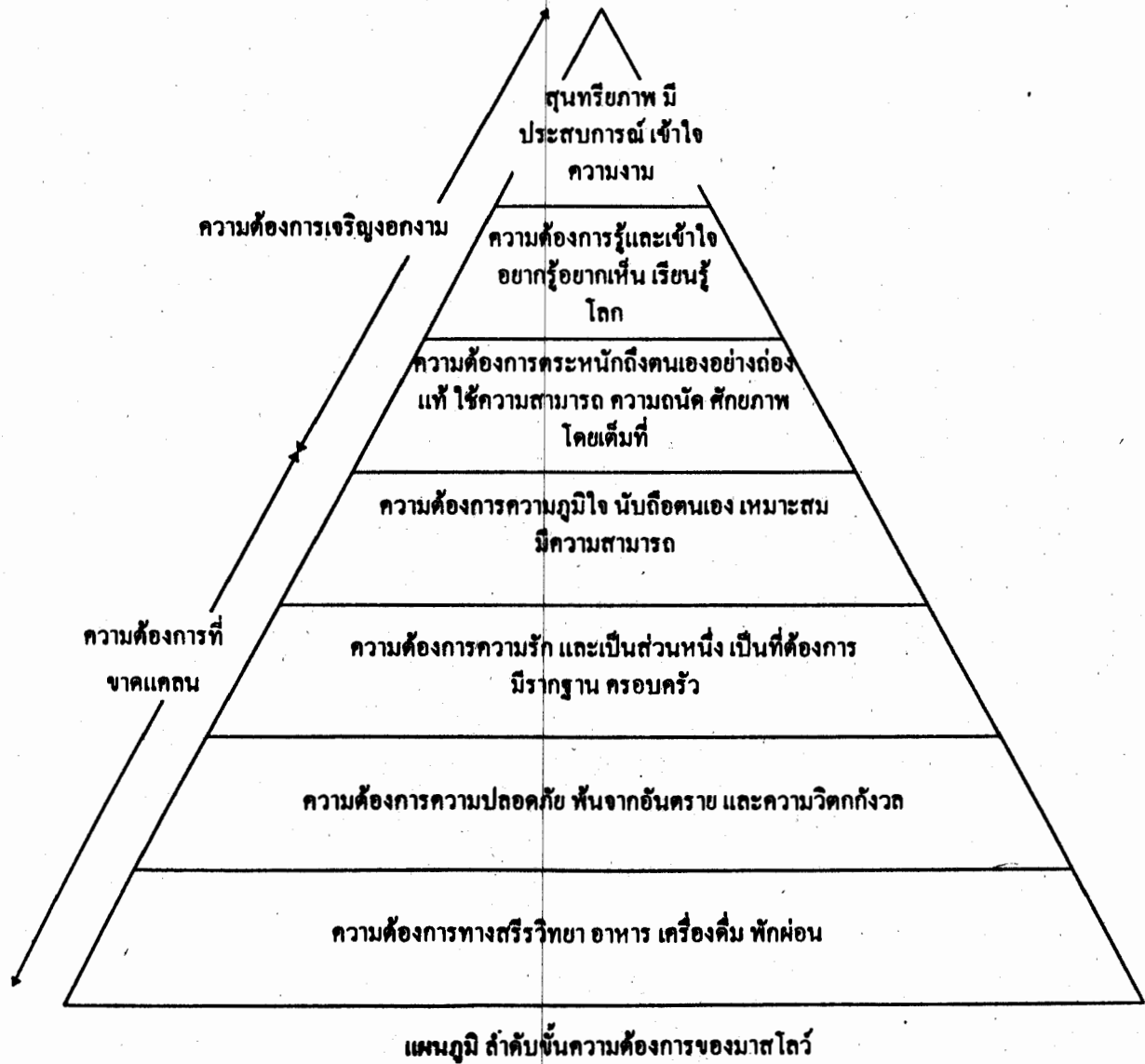
3. การตอบสนองความต้องการที่ขาดแคลนทำให้รู้สึกผ่อนคลาย และอ้อม การตอบสนอง ความเจริญงอกงามนำไปสู่ความพึงพอใจ และยังคงแสวงหาความเจริญงอกงามต่อไป

4. ความต้องการที่ขาดแคลนจะตอบสนองได้ด้วยการอาศัยบุคคลอื่น ทำให้บุคคลต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มจะถูกผู้อื่นชักนำไป (เช่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ) ความต้องการความเจริญงอกงามมีความเป็นอิสระมากกว่า เป็นการให้ทิศทางแก่ตนเอง

5. คนที่มีแรงจูงใจของความขาดแคลน จะต้องพึ่งพาสาว์บุคคลอื่น เพื่อขจัดความขาดแคลนนี้ คนที่มีความต้องการความเจริญงอกงามจะช่วยเหลือตนเองได้ดีกว่า

ความต้องการและการสอน

พฤติกรรมของมนุษย์เรามากมาย ไม่ได้เป็นผลจากความพยายามจะตอบสนองความต้องการ กระนั้นก็ตามเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องตระหนักถึงความต้องการของนักเรียนเป็นสิ่งที่ชัดเจนว่า ความต้องการเฉพาะอย่าง เช่น ความต้องการทางชีววิทยาต้องได้รับการตอบสนองกระบวนการเรียน การสอนจึงจะมีประสิทธิภาพได้ เด็กที่หิวหรือกระหายยากจะมีสมาธิในการเรียน ในทำนองเดียวกัน ครูที่กำลังหิวยากที่จะสอนได้ดีเท่าครูที่ไม่รู้สึกหิว ความต้องการพื้นฐานอื่น ๆ เช่น เพศ ไม่ใช่ปัญหา รุนแรงสำหรับเด็กเล็ก และอาจไม่เป็นปัญหาเช่นเดียวกันสำหรับวัยรุ่นหรือครู

ในสังคมของเรา เด็กส่วนใหญ่ได้รับการดูแลอย่างดีเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐาน ครูไม่ต้องคอยกังวลในการตอบสนองความต้องการทางสรีรวิทยา แต่ความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งได้แก่ ความรัก ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคม สัมฤทธิผล การยอมรับ นับถือ การตระหนักถึงตนเองอย่างดั่งองค์

ครูควรใช้ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน เพื่อจุดมุ่งหมายทางการสอนโดยตรง เด็กหลายคนมีความต้องการสัมฤทธิผล และการตระหนักถึงตนเอง เด็กหลายคนอาจได้รับการตอบสนองความต้องการด้านสัมฤทธิผล และการตระหนักถึงตนเองจากกิจกรรมที่จัดในโรงเรียน กิจ-

กรรมเหล่านี้ถ้ายากเกินไป ย่อมเป็นไปได้ที่จะทำให้เด็กพบความสำเร็จ หรือถ้าง่ายจนเกินไป ความสำเร็จย่อมไม่มีความหมายอะไร กิจกรรมเหล่านี้ต้องมีความหมายสอดคล้องกับชีวิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน พ่อแม่ และครู

การจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเปลี่ยนแปลง มีความเจริญงอกงามยากจะสำเร็จลงได้จาก ความพากเพียรพยายามของครูเพียงลำพัง แต่ควรเป็นเป้าหมายสูงสุดของกระบวนการศึกษาทั้งหมด และนี่คือแรงผลักดันจากการเคลื่อนไหวด้านมนุษยนิยมในวงการศึกษา

ภายใต้สิ่งแวดล้อมในอุดมคติเท่านั้น ที่ความต้องการระดับสูงจะปรากฏขึ้นได้ และเมื่อมีความต้องการระดับสูง และมีโอกาส บุคคลจะมีการเลือกอย่างฉลาด มาสโลว์เน้นถึงความแตกต่างของการเลือกที่ดี และการเลือกที่เลว เมื่อบุคคลมีอิสระที่จะเลือก เขามักเลือกอย่างฉลาด อย่างไรก็ตามบ่อยครั้งที่คนเรามีการเลือกซึ่งทำลายตนเอง เช่น เด็กที่ขาดความเชื่อมั่น อาจเลือกสถานที่เรียนจากระยะทางในการไปมหาวิทยาลัยใกล้-ไกล หรือ เลือกเพราะเรียนง่ายดี แทนที่จะพิจารณาคุณภาพของโปรแกรมการสอน ความรู้ที่จะได้ เป็นความกลัวที่จะเจริญงอกงาม เกะกะติดอยู่กับความต้องการความปลอดภัย

ความเจริญงอกงามในทัศนะของมาสโลว์ เป็นผลของสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่มีเข้ามาไม่รู้จักรับสิ้น ให้อิสระในการเลือกระหว่างความดึงดูดใจ และความกลัวความไม่มั่นคงปลอดภัย ถ้าบุคคลมีความต้องการความเจริญงอกงาม การเลือกย่อมจะก่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ตนเอง

8.4 ความทะเยอทะยาน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีพื้นฐานจากงานของ ฮอป (Hoppe, 1930) เซียร์ส (Sears, 1940) แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961) และแอตคินสัน (Atkinson, 1967) โดยเน้นบทบาทของเป้าหมาย และประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของนักเรียน

งานของ ฮอปในระยะแรก อธิบายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของบุคคล เขาให้ข้อสังเกตว่า บุคคลจะมีแรงจูงใจในระดับสูง หลังจากได้รับความสำเร็จ และลดลงหลังจากประสบความล้มเหลว ฮอปรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงของระดับแรงจูงใจนี้จะทำให้บุคคลรอดพ้นจากความล้มเหลวอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าเราล้มเหลว เราจะปรับเป้าหมายให้ต่ำลง ทำให้ความสำเร็จมีความเป็นไปได้เพิ่มขึ้น ทำให้ไม่รู้สึกอึดอัดกับความความสำเร็จที่ได้มาง่ายเกินไป บุคคลเลือกระดับความทะเยอทะยานให้สมดุลกับความขัดแย้ง 2 อย่าง คือ ความปรารถนาจะมีความสำเร็จในระดับสูงที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ และความปรารถนาที่จะหลีกเลี่ยงความผิดหวังที่มาพร้อมกับความล้มเหลว (ซึ่งทำให้ความทะเยอทะยานลดต่ำลง) ฮอป เห็นว่ากลไกของความสมดุลอาจหมด

ความหมายได้ เช่น คนที่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ข้อมพบกับความล้มเหลวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในทางตรงข้าม คนที่วางระดับของแรงจูงใจไว้ต่ำ ข้อมไม่พบความพอใจจากความสำเร็จของตน สำหรับ ฮอฟ นักเรียนควรถังระดับความทะเยอทะยานใกล้เคียงกับความ เป็นจริง ทำให้สามารถประสบความสำเร็จและบังเกิดความพอใจจากความสำเร็จนั้นไปด้วยในขณะ เดียวกัน

ในทศวรรษต่อมา เชียร์ส ได้ทำการทดลองที่น่าสนใจเกี่ยวกับความทะเยอทะยานของ นักเรียน ซึ่งการทดลองนี้มีผลต่อพัฒนาการของทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เขาแบ่งนักเรียนชั้น ประถมออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความสำเร็จ (มีประวัติการเรียนดีทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ) กลุ่มล้มเหลว (มีคะแนนการเรียนไม่ดีทุกด้านอย่างต่อเนื่อง) และกลุ่มที่มีความแตกต่าง (คะแนน การอ่านดี แต่คะแนนคณิตศาสตร์ไม่ใช้อย่างต่อเนื่อง) เด็กเหล่านี้ได้รับแบบทดสอบการอ่าน และ คณิตศาสตร์ 20 ชุด เป็นแบบทดสอบซึ่งใช้ความเร็ว หลังจากการทดสอบแต่ละอันจะให้เด็กคาดคะเนระยะเวลาที่จะใช้ในการทำแบบทดสอบอันต่อไป ครั้งหนึ่งของเด็กในกลุ่มที่ 1 (กลุ่มสำเร็จ) จะได้รับคำชมอย่างมากมาย หลังจากการทดสอบส่วนใหญ่ แต่ไม่ใช่ทั้งหมด อีกครั้งหนึ่งของกลุ่ม ล้มเหลว จะถูกวิจารณ์อย่างรุนแรงหลังการทดสอบส่วนมาก

ผลปรากฏว่า เด็กในกลุ่มที่ถูกวางเงื่อนไขของความสำเร็จ ประเมินการทำงานของตนได้ อย่างถูกต้อง มีการวางเป้าหมายไว้สูงกว่าที่เป็นจริงเล็กน้อย ผู้สังเกตพฤติกรรมไม่ได้คิดว่าเด็กมาจาก กลุ่มใด เด็กในกลุ่มที่ถูกวางเงื่อนไข ล้มเหลว มีความแตกต่างอย่างมากมายระหว่างเป้าหมาย และ ผลงานที่เป็นจริง และยังมีผลอย่างมากต่อวิธีการตั้งเป้าหมาย เด็กบางคนตั้งเป้าหมายที่เป็นไปไม่ได้ ขณะที่บางคนตั้งเป้าหมายนำขึ้น ไม่น่าแปลกใจว่าเด็กในกลุ่มล้มเหลว และกลุ่มแตกต่าง ได้รับผล กระทบจากการวางเงื่อนไขของความล้มเหลว มากที่สุด

การทดลองอันนี้เป็นเครื่องยืนยันถึงผลของความสำเร็จ และความล้มเหลวที่มีต่อความ ทะเยอทะยานของมนุษย์เรา ในทางตรงข้ามความล้มเหลวที่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทำให้เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีประวัติความล้มเหลว มีการวางเป้าหมายสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961) ยังคงศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจต่อไปเขาศึกษาว่า ภายใต้อาไรใดที่ทำให้บุคคลมีความต้องการจะมีสัมฤทธิ์ผล แอดคินสัน เสนอว่า คนที่มีแนวทาง ของความสำเร็จจะวางเป้าหมายส่วนตัว ซึ่งมีความยากลำบากระดับกลาง ขณะที่คนซึ่งมีความวิตก กังวลในระดับสูงเกี่ยวกับความล้มเหลว มักวางเป้าหมายสูงเกินไปหรือต่ำเกินไปการที่คนซึ่งกังวลตั้ง เป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อจะหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (rationalization) "ไม่ให้ใครมาว่าฉันได้ ถ้า

เกิดความผิดพลาด หรือความล้มเหลว เพราะเป้าหมายมันสูงเหลือเกิน" หรือ "ถ้าฉันวางเป้าหมายไว้ต่ำ ข้อมยากที่จะพบความล้มเหลว" เขาให้ข้อสังเกตว่า คนที่พบความสำเร็จจะมีสัมฤทธิ์ผล ทำให้เกิดกำลังใจ มีแนวโน้มที่จะสำเร็จต่อไป แต่ถ้าพบแต่ความล้มเหลวซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้ออกหลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ เพราะเจ็บปวด ไม่สบายใจ

แมคเคลเลนด์ สรุปลักษณะของคนที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตน และตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศในการทำงาน
2. ตั้งวัตถุประสงค์ที่มีโอกาสจะสำเร็จ 50-50 หรือมีความเสี่ยงปานกลาง
3. พยายามทำงานอย่างไม่ทอดยจนถึงจุดหมายปลายทาง
4. มีความสามารถในการวางแผนระยะยาว
5. ต้องการข้อมูลย้อนกลับของผลการทำงาน
6. เมื่อประสบความสำเร็จมักอ้างสาเหตุจากภายใน เช่น ความสามารถ ความพยายาม

แมคเคลเลนด์เชื่อว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งที่เรียนรู้ การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูสนับสนุนความคิดเห็นอันนี้ มีหลักฐานจากการศึกษาเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบว่ามาจากครอบครัวที่พ่อแม่ตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศในการทำงาน และให้ลูกทราบว่าตนสนใจในสัมฤทธิ์ผลของลูก ฝึกให้ลูกช่วยตัวเอง มีความเป็นอิสระแก่ตน การอบรมค่อนข้างเข้มงวดให้รางวัลเมื่อลูกทำสำเร็จตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ และลงโทษถ้าทำไม่ได้ ให้ความรักความอบอุ่น แสดงให้ลูกเห็นว่าที่ต้องเข้มงวดเพราะความรักและปรารถนาให้ลูกมีความสำเร็จ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล 2536)

สุรางค์ ไคว์ตระกูล และคณะ (Kowtrakul, Robinson and Stivers, 1970) ได้ทดลองอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามหลักการของแมคเคลเลนด์ โดยเลือกอบรมเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำ จำนวน 18 คน ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาล เมืองฟิลาเดลเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยฝึกให้เด็กมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบในงานที่ตนทำ
2. รู้จักตั้งวัตถุประสงค์ของงานที่ต้องทำเพื่อความสำเร็จ ไม่สูงหรือต่ำเกินไป มีความเสี่ยงระดับปานกลาง
3. รู้จักใช้ข้อมูลย้อนกลับปรับการตั้งความคาดหวังต่องานในอนาคต
4. มีความพยายามไม่ทอดยเพื่อให้งานบรรลุผล

การอบรมใช้เวลาทั้งหมด 10 สัปดาห์ การอบรมแต่ละวันแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการเล่นเกมส่ายบุคคล ตอนหลังเป็นการอบรมกลุ่ม เกมส์ที่ใช้ในการอบรม มี 2 อย่าง คือ ให้ต่อเป็นรูป

สัตว์ด้วยท่อนไม้ที่มีความยาวต่างกัน และต่อปลอกไม้เล็ก ๆ ให้สูงขึ้นไปโดยไม่ล้ม

การเล่นเกมนต์ทั้งสองอย่าง เป็นการเล่นรายบุคคล ผู้อบรมบันทึกพฤติกรรมของเด็กเพื่อช่วยให้เด็กตั้งวัตถุประสงค์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง หลังจากเล่นเกม จะพบนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่ออ่านเรื่องเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้ฟังตัวเอกของเรื่อง จะมีคุณลักษณะอันนี้ ขณะเล่ามีการตั้งคำถามให้เด็กตอบ และสรุปให้เด็กฟังถึงลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในแต่ละวันเด็กจะนำผลงานมาแสดงให้เพื่อนดู จะได้รับคำชมเชยจากผู้ฝึก รวมทั้งการปรบมือแสดงความชื่นชมจากเพื่อน ๆ

ผลจากการฝึกพบว่าเด็กกลุ่มนี้มีระดับเขาวนปัญญาเพิ่มขึ้นสูงกว่า ก่อนได้รับการฝึกอบรม แนวความคิดปัจจุบันเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ยังคงเน้นผลกระทบของความสำเร็จและความล้มเหลว แต่รวมเอาเป้าหมายที่แตกต่างกันเข้าไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น เอมส์ และอาร์เซอร์ (Ames and Archer, 1988) แยกให้เป็นความแตกต่างของเป้าหมายชนิดต่าง ๆ ระหว่างความต้องการจะปรับปรุงตนเองและการทำงาน คนที่มีเป้าหมายต่างกัน ย่อมบรรลุเป้าหมายในระดับแตกต่างกัน นักเรียนซึ่งพยายามอย่างยิ่งที่จะบรรลุเป้าหมาย การปรับปรุงตนเอง (พัฒนาตนเอง) ยอมทุ่มเทอุทิศตนให้กับงาน แตกต่างจากนักเรียนที่วางเป้าหมายจาก ความสามารถส่วนตัว เป็นผลให้นักเรียนคนแรกสามารถบรรลุเป้าหมายในระดับสูงกว่า ความแตกต่างพื้นฐานเหล่านี้เป็นเรื่องของสัมฤทธิ์ผลและความเชื่อเกี่ยวกับคุณค่าของความพากเพียร นักเรียนซึ่งมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงตนเองมียุทธวิธีในการเรียนที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ชอบงานที่ท้าทายและมีทัศนคติต่องานในทางบวกมากกว่า เด็กที่มีเป้าหมายจากการทำงานของตนมักโทษว่า การมีสัมฤทธิ์ผลต่ำ เป็นเพราะตนมีระดับความสามารถต่ำ ไม่เชื่อว่าสัมฤทธิ์ผลมีความสัมพันธ์กับความพยายาม

เป้าหมายของเด็กสามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ เอมส์ และอาร์เซอร์ รายงานว่า เมื่อนักเรียนเห็นครูเน้นเป้าหมายการปรับปรุงตนเองในชั้นเรียน เด็กมักใช้ยุทธวิธีในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชอบงานที่ท้าทายขึ้น และชอบห้องเรียนของตนมากขึ้น เมื่อครูเป็นตัวอย่างให้เห็นผลของความพยายาม เน้นเป้าหมายที่สัมพันธ์กับนักเรียนแต่ละคน และเน้นการพัฒนาตนเองปรับปรุงตนให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา ช่วยให้นักเรียนเห็นว่าความพยายามช่วยให้เกิดความแตกต่างได้อย่างไร ทำให้นักเรียนหาแนวทางไปสู่การปรับปรุงตนเอง ซึ่งการปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองนี้ ควรเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับครูทุกคน

8.5 ทฤษฎีการอ้างเหตุผล (Attribution Theory)

ในการทำความเข้าใจแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เราอาจพิจารณาจากโครงร่างของทฤษฎีแรงจูงใจ

ไฝ่สัมฤทธิ์ ทฤษฎีนี้ช่วยให้เราเข้าใจว่า นักเรียนอธิบายถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของตนอย่างไร คำอธิบายเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมซึ่งมุ่งไปสู่ความสำเร็จในอนาคตอย่างไร ผู้วางรากฐานทฤษฎีนี้คือ ฟริทซ์ ไฮเดอร์ (Fritz Heider)

ทฤษฎีการอ้างเหตุผลเสนอว่า คนเรามีรูปแบบการอธิบายถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ดังนี้ ความสามารถ ความพยายาม อารมณ์ ความยากของงาน อคติ โชค หรือ โอกาสความช่วยเหลือจากคนอื่น ยกตัวอย่างเช่น ถ้านักเรียนสอบตก นักเรียนอาจให้เหตุผลความล้มเหลวของตนว่า

1. ไม่ได้ศึกษา ไม่มีเวลาดูหนังสือ (ชี้แจง ขาดความพากเพียร)
2. ข้อสอบยากเกินไป
3. รู้สึกล้าเวลาทำแบบทดสอบ
4. เตรียมตัวสอบไม่ถูก ดูหนังสือไม่ตรง (โชค หรือ โอกาส)
5. ครูมีอคติ
6. จุดค้อยของตน (ไม่เก่งเลย)

ในขณะที่ความสามารถ ความพยายาม อารมณ์ ความยากของงาน อคติของครู โชคหรือโอกาส ใช้อธิบายความล้มเหลวและความสำเร็จ (เช่น ฉันมักทำภาษาอังกฤษได้ดี ฉันเตรียมมาอย่างดี สำหรับการสอบคราวนี้) การช่วยเหลือเป็นพิเศษจากคนอื่น มักใช้อ้างเมื่อทำอะไรได้ดีโดยไม่คาดหมาย เป็นคำอธิบายซึ่งใช้เมื่อทำอะไรได้ดี โดยไม่คาดหวังมาก่อน (เช่น ฉันไม่เคยสอบผ่านได้ ถ้าไม่มีป้อมช่วย) คำอธิบายเกี่ยวกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลว นอกเหนือจากที่กล่าวมา มักเป็นเรื่องของโชคหรือโอกาส

การอธิบายถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักเรียน ช่วยให้รู้ถึงศูนย์การควบคุม (Wigfield, 1988) นักเรียนมีความรู้สึก ว่า ศูนย์การควบคุมความสำเร็จหรือความล้มเหลวของตนอยู่ตรงไหน มันมาจากปัจจัยภายในตัวเรา หรือภายนอก นักเรียนที่เห็นว่าศูนย์การควบคุมมาจากข้างใน จะอธิบายที่มาของความสำเร็จว่ามาจากความสามารถ และความพยายามของตน ส่วนความล้มเหลวมักจะเชื่อว่าเป็นเพราะขาดความพากเพียร นักเรียนที่มีศูนย์การควบคุมอยู่ภายนอก คิดว่าความพยายามของตน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ แต่ปัจจัยภายนอกเป็นตัวควบคุม การจงใจคนที่มีความเชื่อว่าการควบคุมมาจากภายนอก จึงเป็นเรื่องยาก คำถามที่ติดตามมาคือความเชื่อดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่

จากการศึกษาของ วิกฟิลด์ (Wigfield, 1988) ชี้ว่าอายุและประสบการณ์ของความสำเร็จและความล้มเหลวในอดีต มีอิทธิพลต่อความเชื่อของนักเรียนในเรื่องนี้ ยิ่งเด็กมีวุฒิภาวะและ

ประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จมากเท่าไร เด็กจะยิ่งเชื่อว่าความสำเร็จของตนมาจากปัจจัยภายในมากเท่านั้น นอกจากนี้ความสำเร็จของนักเรียนยังขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการช่วยให้นักเรียนแสวงหาเป้าหมายการปรับปรุงตนเองที่เป็นจริง

ผู้แสวงหาความสำเร็จ คือนักเรียนที่เคยมีความสำเร็จมาแล้ว เด็กเหล่านี้โดยทั่วไปจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีศูนย์การควบคุมอยู่ภายใน ความสำเร็จย่อมเกื้อหนุนความสำเร็จ เพราะช่วยย้าให้มีเชื่อมั่นในความสามารถของตน เมื่อผู้แสวงหาความสำเร็จพบความล้มเหลวเขาเห็นว่าเป็นเพราะเขาคาดการณ์ผิดพลาดไป ว่าควรทุ่มเทให้กับงานชิ้นนั้นมากนักน้อยเพียงใด แต่ไม่ใช่เพราะเขาขาดความสามารถ ความล้มเหลวเป็นเครื่องชี้ว่า จะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น (Covington, 1985)

คนที่กลัวความล้มเหลวมักมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ หลายคนทำงานไม่ดีที่โรงเรียนและศูนย์การควบคุมมาจากภายนอก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่ค่อยเกิดมาจากภายใน แต่เป็นการควบคุมจากภายนอก (คำชมเชย เห็นด้วย) สิ่งเหล่านี้ช่วยเป็นแรงจูงใจให้อยากทำ นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ค่อยเชื่อมั่นในความสามารถของตน การที่เขาพยายามหลีกเลี่ยงความล้มเหลวทำให้ไม่ค่อยได้รับการยอมรับ และการสนับสนุนจากคนอื่น ความล้มเหลวสามารถหลีกเลี่ยงโดยการตั้งเป้าหมายไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ขาดความพากเพียรพยายาม ไม่ตั้งใจจริง การที่ไม่ได้เอาจริงจัง เมื่อเกิดความล้มเหลวมันจึงไม่ใช่ความล้มเหลวอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม วิธีการเหล่านี้ย่อมทำให้เกิดความล้มเหลวอย่างต่อเนื่อง การมีความล้มเหลวซ้ำแล้วซ้ำเล่าทำให้บุคคลนั้นเชื่อว่าตนไม่มีความสามารถ

คนที่หลีกเลี่ยงความล้มเหลวมักจะมองว่า การมีความล้มเหลวชี้ถึงระดับความสามารถของตน เมื่อมีความสำเร็จก็คิดว่า โชคช่วย มีโอกาส หรืองานมันง่าย ดูเหมือนว่าทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ไม่ได้ส่งเสริมให้มีสัมฤทธิ์ผลในอนาคตแต่ในทางตรงข้าม ดูจะเป็นเครื่องบั่นทอนมากกว่า นั่นคือไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามมากเพื่อให้มีความสำเร็จ และความล้มเหลวทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองลดลง และใช้ความพยายามมากขึ้นที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว บาร์คเกอร์และเกรแฮม (Barker and Graham, 1987) ชี้ว่าความสำเร็จที่เกิดจากความสามารถจะมีผลระยะยาวทางบวก ตรงข้ามกับคนที่เชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากโชคหรือโอกาส ความสำเร็จที่มีอย่างต่อเนื่องช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการควบคุมจากภายใน มีการตั้งเป้าหมายใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น และมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น

8.6 ความรู้สึกว่าคุณมีประสิทธิภาพ (SELF EFFICACY)

ความรู้สึกว่าคุณมีประสิทธิภาพ (ความสามารถที่จะทำได้) เป็นด้านหนึ่งที่มีความ

สำคัญที่สุดสำหรับข้อมูลเกี่ยวกับตัวเรา แบนดูราสนใจการที่เราประเมินค่าเกี่ยวกับประสิทธิภาพ สมรรถภาพส่วนบุคคล คนที่มีประสิทธิภาพเป็นคนที่สามารถจัดการกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เป็นคนที่มีความสามารถที่สุด ความรู้สึกว่าคุณมีศักยภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 อย่างที่สัมพันธ์กัน อันแรกคือทักษะ เป็นความสามารถอย่างแท้จริงที่ต้องใช้สำหรับการกระทำที่นำไปสู่ความสำเร็จ องค์ประกอบต่อมาคือการที่บุคคลประเมินถึงความสามารถส่วนบุคคล

การประเมินความสามารถส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถทางวิชาการระดับสูงมักแสดงถึงความสนใจภายใน ความพยายาม ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และการกระทำทางวิชาการ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูที่จะเข้าใจถึงที่มาของการตัดสินใจทัศนศึกษาส่วนบุคคล สิ่งที่คุณทำและสามารถทำมีผลต่อความรู้สึกในทัศนศึกษาส่วนบุคคล

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทัศนศึกษาส่วนบุคคล

1. **ทำให้ตื่นตัว** การที่บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ในการทำงานมีผลต่อการประเมินความสามารถของบุคคล คนที่ไม่เคยพบความสำเร็จย่อมมีการประเมินตนเองในทางบวกน้อยกว่าคนที่พบความสำเร็จบ่อย ๆ อย่างไรก็ตามอาจไม่เป็นดังที่กล่าวเสมอไปว่าคนจะอ้างเหตุผลว่าความสามารถส่วนบุคคลมีผลให้คนมีศักยภาพสูง บางคนเห็นว่าความสามารถเป็นเพราะโชคหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งคนไม่สามารถควบคุมได้ ไม่ได้เกิดจากความสามารถและความพยายามส่วนบุคคล ทำนองเดียวกันบางคนโทษตนเองน้อยมากเกี่ยวกับความล้มเหลวและอ้างเหตุผลว่าเป็นเพราะโชคร้าย

2. **การตัดสินใจประสิทธิภาพส่วนบุคคลเกิดจากมือที่สอง หรือการเข้าแทนที่** จากการสังเกตการกระทำของคนอื่น เช่น เราเห็นคนรอบ ๆ ตัวเราวาดรูปได้ดีกว่าตัวเรามากทำให้เราไม่ประเมินความสามารถทางศิลปะของเราสูง เด็กรับรู้ว่าจะแนนของตนสูงหรือต่ำก็ได้ข้อมูลนี้โดยการเปรียบเทียบตนเองกับเด็กอื่น ๆ ซึ่งนำมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจคุณค่าส่วนบุคคล การเปรียบเทียบตนเองกับเพื่อนมีความสำคัญที่สุดในการตัดสินใจประสิทธิภาพส่วนบุคคล โรงเรียนส่วนใหญ่สภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนมักเน้นการแข่งขันแต่ในโรงเรียนที่เน้นความร่วมมือการเปรียบเทียบกับเพื่อนไม่ค่อยมีบทบาทเท่าไร

3. **การชักชวน** เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความสามารถ คนที่ขาดความเชื่อมั่นและมีการประเมินศักยภาพส่วนบุคคลต่ำ บางครั้งได้รับการชักชวนให้ทำบางสิ่งซึ่งในสภาพการณ์อื่นอาจลังเลใจจะทำ เช่น ป้อมมาเล่นเปียโนให้พวกเราฟังหน่อย เธอเล่นได้ดีมาก (การชักชวน) เป็นการตัดสินใจทางบวก

4. **อารมณ์** เป็นอิทธิพลของการกระตุ้น ดังที่กล่าวในตอนต้นว่าการกระตุ้นคือความตื่นตัว มีตั้งแต่หลับ ง่วงไปจนถึงตื่นตัวอย่างสูงหรือตกใจกลัว ภาวะที่ถูกกระตุ้นอย่างสูงอาจมี

ผลต่อการประเมินตัวเองหลายวิถีทางด้วยกัน เช่นกลัวอย่างมาก อาจนำไปสู่การประเมินตนเองต่ำ คนเป็นเขาเมื่อถูกความกลัวเข้าครอบงำอาจมองว่าตนไม่มีความสามารถจะป็นต่อไปได้ ในทางตรงข้ามความกลัวอย่างมากอาจทำให้คนเป็นเขาตัดสินใจว่าตนสามารถวิ่งได้เร็วกว่าหม

สรุป ความรู้สึกในความสามารถส่วนตนเป็นผลจากพฤติกรรมของเรา (ความตื่นตัว ความสำเร็จและความล้มเหลว บอกถึงความสามารถของเรา) การเปรียบเทียบกับคนอื่น (ดี ดึกว่า แย่กว่าคนอื่น) การชักชวนของคนอื่น เวลาคนชักชวนจะบอกถึงด้านบวกของตัวเรา และความเข้มของแรงกระตุ้น (มีผลต่ออารมณ์) อาจทำให้สูงขึ้นหรือต่ำลง ขึ้นอยู่กับความเข้มของ ปฏิกริยาทางอารมณ์ขณะนั้น

ความสำคัญของการประเมินศักยภาพส่วนตน มีความสำคัญในการจงใจให้ทำพฤติกรรม ในสถานการณ์ส่วนใหญ่เรามักไม่ทำสิ่งที่เราคาดหวังว่าเราทำไม่ได้ดีหรือเราไม่มีความสามารถ การตัดสินใจในเรื่องนี้จึงมีผลต่อการเลือกกิจกรรมของเราและมีอิทธิพลต่อการใช้ความพยายามของเรา ถ้าเราคาดหวังความสำเร็จสูงเราจะเต็มใจทุ่มเทความพยายามในงาน ถ้าเราคาดหวังความสำเร็จต่ำเราอาจไม่ทุ่มเทเวลาและความพยายามให้กับงาน

คนที่ประเมินศักยภาพตนเองต่อมักประเมินตนเองในทางลบ มีความเคารพตนเองต่ำ คนที่ประเมินศักยภาพส่วนตนสูงมักมีอัศวมในทัศนในทางบวก มีความสำเร็จในการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เด็กมักวางเป้าหมายทางวิชาการสัมพันธ์กับการประเมินศักยภาพส่วนตน ถ้ามองตนเองไม่เก่งมักวางเป้าหมายไว้ต่ำกว่าคนที่มองตนเองเก่ง

8.7 การประยุกต์ใช้กับการสอน : ทฤษฎีแรงจูงใจในชั้นเรียน

1. ช่วยตอบสนองความต้องการที่นักเรียนขาด

ก. ความต้องการด้านสรีรวิทยา ครูสามารถตอบสนองความต้องการด้านสรีรวิทยาแก่เด็ก ได้ โดยให้สิ่งนี้แก่เด็กโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็ก เช่น มีอาหารว่างเครื่องดื่มในช่วงหยุดพัก สังเกตว่าเด็กคนใดไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามา บางคนแม้แต่ข้าวเย็นเมื่อวานก็ยังไม่ตกถึงท้อง ชักชวนให้นักเรียนรับประทานอาหารที่ทางโรงเรียนจัดเตรียมให้ บางโรงเรียนมีโครงการอาหารกลางวันให้กับนักเรียน โดยไม่คิดเงิน ในกรณีนี้เด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีบริการอาหารกลางวันให้กับเด็กที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมไม่ดี

ยินยอมให้มีการหยุดพักในบางช่วงของการสอน โดยเฉพาะการสอนเด็กเล็ก ๆ ช่วงหยุดพักควรมีความยืดหยุ่น อาจอนุญาตให้จับหลับพักผ่อน เช่น ชั้นอนุบาล จัดให้เด็กนอนช่วงกลางวัน สำหรับเด็กโตหรือผู้ใหญ่ให้มีการยืดเส้นยืดสายบ้าง

พยายามทำให้ห้องเรียนน่าอยู่สบาย ไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป มีบรรยากาศเหมาะแก่การนั่งทำงาน อย่าลืมนักเรียนเกี่ยวกับระดับความสบายในห้องเรียน

จับตาดูนักเรียนที่ทำทางไม่ค่อยสบาย เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าไม่มีนักเรียนคนใดมีปัญหาทางสุขภาพ เพราะนักเรียนที่ไม่สบายย่อมไม่ได้ประโยชน์อะไรจากการสอน

ข. ความต้องการความปลอดภัย ทำทุกวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสบาย มั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในห้องเรียน หลีกเลี่ยงคำพูดที่จะทำให้ให้นักเรียนรู้สึกว่าตนถูกล้อเลียน อี้อัด วางตัวไม่ถูก สร้างสรรค์ให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ได้รับการยอมรับมีความคงเส้นคงวา

ไม่ยินยอมให้นักเรียนขู่เข็ญคุกคามกัน นักเรียนควรเป็นอิสระจากความกลัว ปลอดภัยจากการถูกขู่เข็ญคุกคาม ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ควรสอดส่องดูแล ไม่ให้มีการใช้ความรุนแรง การขู่เข็ญเกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ซึ่งนักเรียนทุกคนรู้สึกปลอดภัย

ค. ความต้องการความรัก และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แม้ว่าความรักของครูจะไม่สามารถทดแทนความรักของพ่อแม่ได้ แต่ครูสามารถทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน การกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ อาจเป็นสิ่งที่มีความหมายได้ พยายามจดจำชื่อนักเรียนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้ความสนใจกับนักเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง ให้ความใกล้ชิด เป็นส่วนตัว แสดงความใส่ใจ เอื้ออาทรกับนักเรียนแต่ละคนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พบพูดคุยด้วย ถ้าเป็นไปได้หาโอกาสพบผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดเป็นกันเอง กระตุ้นให้มีกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ติดต่อกัน พัฒนาให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี

ง. ความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง อาจสร้างขึ้นได้โดยการจัดการห้องเรียนอย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนด้วยกัน นักเรียนแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล มีจุดเด่น จุดด้อย แตกต่างจากกัน สร้างเสริมจุดเด่นหรือจุดแข็งในตัวนักเรียน และหลีกเลี่ยงการเน้นจุดอ่อนในตัวเขา

สร้างเสริมให้เกิดความร่วมมือต่อกัน ซึ่งไม่เพียงช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเท่านั้น แต่ยังช่วยทดแทนแบบแผนพฤติกรรมการแข่งขันระหว่างนักเรียนด้วยกัน

วางแผนการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับนักเรียน วางเป้าหมายสำหรับนักเรียนแต่ละคน เมื่อนักเรียนคนใดบรรลุเป้าหมาย ชมเชยให้กำลังใจ ช่วยให้นักเรียนมีความคิดต่อตนเองในทางบวก และมองตนเองเป็นผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ สำหรับนักเรียนที่เรียนช้า ให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และต้องแน่ใจว่าการชมเชยทำด้วยความจริงใจ สุจริตใจ

2. ช่วยนักเรียนพัฒนาความปรารถนาที่จะตอบสนองความต้องการของตน มาสโลว์เห็น

ว่าความต้องการตระหนักถึงตนเองอย่างดั่งแท้ รู้จัก และเข้าใจตนเอง และความต้องการสุนทรียภาพ จะมีขึ้นต่อเมื่อความต้องการที่ขาดได้รับการตอบสนอง การช่วยให้นักเรียนพัฒนาความต้องการ เจริญงอกงามขึ้นอยู่กับความสามารถของครู ในการวางโครงสร้างกิจกรรมที่มีความหมายและดึงดูดใจ การเรียนรู้ควรช่วยให้นักเรียนให้แนวทางแก่ตนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นอกจากนี้ควรช่วยให้นักเรียนสนใจทางเลือกที่กระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามมากกว่าทางเลือกที่จำกัดความเจริญงอกงาม การช่วยเหลือดังกล่าวเท่ากับครูช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกในความสำเร็จ การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณเป็นคนมีความสำเร็จ ช่วยให้ผู้สามารถพัฒนาความคาดหวังใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพิ่มพูนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความนับถือตนเอง การส่งเสริมให้นักเรียนรู้สึกในความสำเร็จ ทำได้หลายวิธีทางด้วยกัน กล่าวคือ

ก. เป้าหมายในการสอน ไม่ควรเป็นสิ่งที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน และเป็นงานที่มีความหมาย ไม่ง่ายจนเกินไป จนไม่เห็นคุณค่าของความสำเร็จ ดังนั้นกิจกรรมและงานที่มอบให้นักเรียน ควรเป็นงานที่นักเรียนสามารถพบความสำเร็จและเป็นงานที่มีความหมายและเป้าหมายควรมีพื้นฐานอยู่บนความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

ข. ให้ข้อมูลย้อนกลับผลงานที่นักเรียนทำ ข้อมูลย้อนกลับควรมีความเฉพาะเจาะจง ชัดเจน ถูกต้อง และมีความเป็นส่วนตัว จึงจะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงผลงานได้อย่างแท้จริง การสอนที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยการประเมินที่มีคุณภาพ การประเมินที่ดีต้องช่วยให้นักเรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถึงผลงานที่ทำ สามารถอธิบายถึงความสำเร็จและความล้มเหลวได้อย่างถูกต้อง ไม่บิดเบือน

ค. ใช้การเสริมแรงเพื่อจูงใจ ทำให้เกิดความพอใจ

4. ช่วยให้นักเรียนพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักเรียนบางคนไม่ว่าเราจะตอบสนอง ความต้องการที่เขาขาดอย่างใดเพียงไรก็ตาม หรือพยายามส่งเสริมความปรารถนาในความเจริญงอกงาม รวมทั้งความรู้สึกในความสำเร็จ เขาก็ยังคงไม่มีการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายหรือเป้าหมายที่เขาสามารถบรรลุความสำเร็จ ดังนั้นครูอาจต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

ก. หาตัวอย่างที่เหมาะสมให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเป็นตัวแบบที่นักเรียนสามารถทำตามได้ การดูตัวแบบควรชี้ให้นักเรียนเห็นการเลือกเป้าหมาย ซึ่งท้าทายและมีความเป็นไปได้ ชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายที่ง่ายหรือยากจนเกินไป ย่อมทำให้เกิดความคับข้องใจและยากจะนำไปปฏิบัติได้ ในการวางเป้าหมายต้องเน้นให้นักเรียนรู้ว่าการตระหนักถึงตนเอง และการเข้าใจตนเอง

เป็นเรื่องสำคัญ การเลือกตัวแบบควรมีความสอดคล้องไม่แตกต่างจากนักเรียนจนเกินไป ตัวอย่าง เช่น เศรษฐีเงินล้าน หรือนักกีฬาเหรียญทองโอลิมปิก แชมเปียนโลกอาจเป็นตัวแบบที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่ช่วยให้เกิดความมานะพยายามไปสู่ความสำเร็จ แต่กลับทำให้รู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจ เพราะยากจะเป็นไปได้ ควรเลือกบุคคลที่มีการประเมินตนเองอย่างเหมาะสม และวางเป้าหมายสมเหตุสมผล นอกจากนี้ควรเลือกตัวแบบที่มีความหลากหลาย นักเรียนจะได้ไม่จำกัดความสำเร็จอยู่ที่แบบหนึ่งแบบใด เพราะความสำเร็จอาจจำกัดอยู่ที่เพศ คนบางกลุ่ม หรือลักษณะบางอย่าง

ข. ครูสามารถกระตุ้นให้นักเรียนวางเป้าหมายในการปรับปรุงตนเองอย่างเป็นระบบ ให้นักเรียนบอกเป้าหมายในการทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ ให้ความสนใจและชมเชยเป้าหมายการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง การที่นักเรียนตั้งเป้าหมายในการปรับปรุงตนเอง ทำให้ทำงานหนักขึ้น และสนุกกับการเรียนมากขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าว (Ames and Archer, 1988)

ควรให้นักเรียนได้ฝึกการวางเป้าหมายที่เป็นจริง ช่วยให้นักเรียนวางเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม และกำหนดระยะเวลาที่สามารถบรรลุเป้าหมายนั้น

ประการสุดท้ายควรแสดงให้นักเรียนรู้ว่า เรามีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียนที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว สไตเพ็ค และแดนเนียลส์ (Stipek and Daniels, 1988) รายงานว่าการรับรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนเองได้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อนักเรียนขึ้นชั้นประถม นักเรียนอนุบาลมีศรัทธาในความสามารถของตนมากกว่านักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองนี้ มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีความสำคัญมาก ที่จะช่วยให้นักเรียนเห็นถึงความสามารถของตนเอง ครูควรหาทางให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นว่า ตนจะพบความสำเร็จ เช่น มีความคาดหวังในทางบวกต่อนักเรียน ขอมรับนับถือในความสามารถของนักเรียน เสริมสร้าง ให้กำลังใจ

5. หลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันที่เกินไปในชั้นเรียน ในการแข่งขันทุกครั้ง ต้องมีทั้งผู้แพ้ผู้ชนะ ยิ่งนักเรียนพบความล้มเหลวมากเท่าไรยิ่งทำให้การตั้งเป้าหมายไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากเท่านั้น ครูจึงต้องเน้นให้เกิดบรรยากาศของความร่วมมือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การแข่งขันควรเป็นการแข่งกับตนเองมากกว่า ทำให้ดีกว่าที่ผ่านมา การมีกิจกรรมกว้างขวางหลากหลาย ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนพบความสำเร็จเพราะนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในด้านต่างๆ แตกต่างกันไป

อย่างไรก็ตาม การแข่งขันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่การเตรียมให้

นักเรียนมีความพร้อมสำหรับสิ่งนี้ ควรมาจากพื้นฐานของความสำเร็จไม่ใช่ความล้มเหลว เมื่อ
นักเรียนมีความเชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถของตนเอง ย่อมทำให้เขามีความพร้อม มีความแข็ง
แกร่งที่จะไปเผชิญกับโลกภายนอกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน

6. ใช้ความสนใจของนักเรียนเป็นที่มาของแรงจูงใจ ครูมักใช้ความสนใจของนักเรียน
กระตุ้นให้เด็กเพิ่มพูนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เช่นเรียนรู้สิ่งใหม่ ย่อมมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้เดิม มี
ความสัมพันธ์ระหว่างหัวข้อใหม่กับความสนใจของนักเรียน เรื่องแปลก ๆ ใหม่ ๆ มักทำให้นัก
เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น หรือในการสอนครูมีบทบาทเข้าช่วย ทำให้การเรียนสนุก นักเรียน
อยากเรียน เป็นต้น ของใหม่โดยตัวของมันเอง ย่อมเพียงพอที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู
อยากเห็น นำไปสู่ความสนใจ

7. ช่วยนักเรียนในการพัฒนา และควบคุมให้มีความสมดุล นักเรียนไม่ควรเห็นว่าการ
สำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นผลจากความพยายามของตนแต่ฝ่ายเดียว ขณะเดียวกันไม่ควรโยน
ความรับผิดชอบไปที่องค์ประกอบภายนอกเพียงลำพัง ควรมีความสมดุลระหว่างปัจจัยภายในตัว
บุคคลและปัจจัยภายนอกที่มีส่วนต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของบุคคล ครูมีส่วนสำคัญใน
การช่วยให้เกิดความสมดุล

8.8 ผลกระทบของบรรยากาศในห้องเรียนต่อแรงจูงใจของนักเรียน

บรรยากาศในห้องเรียนมีผลกระทบต่อแรงจูงใจของนักเรียน

บรรยากาศของห้องเรียน

ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศในห้อง
เรียน เมื่อเด็กต้องเลือกระหว่างความต้องการความมั่นคงปลอดภัย และความต้องการความเจริญออก
งาม ถ้าเด็กตื่นตระหนก ขวัญหนีดีฝ่อ ขาดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย หรือถูกปฏิเสธ คงจะทำให้
เด็กเกิดสมาธิในการเรียน ถ้าเด็กรู้สึกตนถูกลงโทษที่ล้มเหลว เช่น ถูกดู ตะคอก หัวเราะเยาะ เมื่อ
ตอบผิด หรือทำงานผิดพลาด เด็กย่อมต้องการความมั่นคงปลอดภัยมากกว่าความเจริญออกงาม เด็ก
มักหุ้มเทาให้กับการเรียนน้อย ไม่ค่อยมีความอดทน อาศัยแรงจูงใจภายนอก แต่แอมส์ และแอมส์
(Ames and Ames, 1984) เห็นว่าการให้รางวัลแบบรายบุคคลทำให้เกิดแรงจูงใจภายในอย่างสูงที่จะ
มีสัมฤทธิ์ผล มีความพยายามมากขึ้นที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการตรวจสอบ บอกตัวเองเมื่ออยู่ได้
สภาพการณ์แข่งขัน (เช่น ฉันทันต้องมีความระมัดระวัง ฉันทันต้องวางแผนงาน) อย่างไรก็ตาม โครงสร้าง
การให้รางวัลแบบนี้ เหมาะกับงานที่เกี่ยวกับการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง และทักษะง่าย ๆ

ผลกระทบของสภาพการณ์เรียนรู้ที่แตกต่างกัน ต่อพฤติกรรมนักเรียนเห็นได้ชัดเจนจาก

โครงสร้างของรางวัลในห้องเรียน

โครงสร้างการให้รางวัลนักเรียน

เจมส์ ดับบลิว ไมเคิล (James W. Michaels, 1977) ได้แบ่งโครงสร้างพื้นฐานของการให้รางวัล เป็น 4 ประเภท

โครงสร้างที่ 1 การแข่งขันเป็นรายบุคคล ภายใต้สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้เรียนจำนวนน้อย ที่จะได้รางวัลในปริมาณมาก รางวัลที่ได้มาจากความสูญเสียของเพื่อนร่วมห้อง ตัวอย่างการให้รางวัลประเภทนี้ เช่น การให้เกรดโดยดูจากโค้ง (curve) โดยแบ่งเกรด A B C D ไว้ล่วงหน้า และไม่คำนึงการกระจายของคะแนนที่แท้จริง เด็กจำนวนน้อยจะได้ "เอ"

โครงสร้างที่ 2 การแข่งขันเป็นกลุ่ม (Group competition) การร่วมมือกันภายในกลุ่ม เพื่อแข่งขันกับกลุ่มอื่น เพื่อให้ได้รางวัล การแข่งขันภายใต้โครงสร้างของรางวัลอันนี้ เป็นสภาพการณ์ที่การกระทำของเด็กบางคนอาจขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของเด็กอื่น ๆ ในกลุ่ม

นักวิจัยบางคนไม่เห็นด้วยกับการสร้างบรรยากาศของการแข่งขัน ภายใต้โครงสร้างของรางวัล โดยเน้นความสามารถเป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ นำไปสู่คำถามในใจเด็กว่า "ฉันฉลาดพอที่จะได้รางวัลนี้ไหม" เมื่อความสามารถเป็นพื้นฐานทำให้เกิดแรงจูงใจ ผู้ประสบความสำเร็จย่อมเกิดความภาคภูมิใจ (ไม่มีใครชอบผู้แพ้) แต่ความสำเร็จเป็นเรื่องยาก เพราะมีเพียงจำนวนน้อยที่มีโอกาสเป็นผู้ชนะ และไม่มีความแน่นอน เพราะความสำเร็จขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด ด้วยสาเหตุดังกล่าว อาจเป็นผลให้เด็กบางคนพยายามหลีกเลี่ยงจากสภาพการณ์ที่ท้าทาย โดยเลิกเล่น ถอยหนี เมื่อเผชิญกับสภาพการณ์ที่ท้าทายลำบาก

โครงสร้างที่ 3 รางวัลของกลุ่ม (Group reward) การให้รางวัลอยู่บนพื้นฐานของคุณภาพในการปฏิบัติของกลุ่ม เด็กแต่ละคนจะได้รางวัลต่อเมื่อทุกคนในกลุ่มได้รางวัลเหมือนกัน ทุกคนสามารถไปถึงเกณฑ์รอบรู้ของครู เด็กแต่ละคนจะร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภายใต้บรรยากาศเช่นนี้ ทำให้เกิดแรงจูงใจของความร่วมมือ สามัคคี พยายามร่วมมือกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จ เมื่อทุกคนพยายามเต็มที่ โดยร่วมใจกัน ทุกคนจะมีสำนึกและความรับผิดชอบ ทุกคนต้องพยายามมีส่วนร่วมเพื่อไปสู่มาตรฐานของกลุ่ม

วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เน้นในการเรียนรู้ ซึ่งให้ความร่วมมือต่อกัน ทำให้การเรียนรู้มีความตื่นตัว มีชีวิตชีวา ทุกคนเต็มใจทำเต็มที่ ดังตัวอย่างของกิจกรรมต่อไปนี้ วงจูลคริยางค์ สโมสรรละคร กีฬา หนังสือพิมพ์โรงเรียน หนังสือรุ่นจะต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม (Gough, 1987)

โครงสร้างที่ 4 การให้รางวัลเป็นรายบุคคล (Individual reward) ภายใต สภพการณนี้ นักเรียนสามารถประสบความสำเรีงและได้รางวัลด้วยตัวของเขาเอง โดยไม่ขึ้นอยู่กับนักเรียนอื่น ๆ เช่น นักเรียนเรียนรู้จากจอคอมพิวเตอร์ แต่ด้่าละคนทำได้สำเรีงยอมได้รับรางวัลอันเป็นผลจากการเรียนรู้ัน แครโรล และรัสเซล เอมีส์ (Carole and Russell ames. 1984) ชี้ว่า เป็นการทำให้เด็กเน้นที่ความพยายามในการทำงาน เป็นพื้นฐานของแรงงูใจ (ฉันสำเรีงได้ด้่าฉันพยายาม)

โครงสร้างของรางวัลและแรงงูใจ

สรุปได้ว่าโครงสร้างของรางวัลทั้ง 4 แบบ ทำให้เกิดความแตกต่างของระดับแรงงูใจ และสัมฤทธิผลทางการเรียน ดังต่อไปนี้

เด็กซึ่งมีการเรียนรู้โดยมีความร่วมมือต่อกัน มักประสบความสำเรีงจากงานในห้องเรียน ทุ่มเทให้กับการเรียนอย่างสูง มีความสนใจใฝ่รู้วิชาต่าง ๆ ความสนใจ มีความคงที่ มีแรงงูใจภายในต่อการเรียนรู้ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับกรเรียนรู้ที่เน้นเป้ำหมายรายบุคคล และการแข่งขัน การเรียนรู้ที่มีความร่วมมือต่อกันช่วยให้เกิดสัมฤทธิผลสูงกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการแก้ปัญหา ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสามัคคี และความรู้สึทที่ติดต่อกัน

เหตุผลที่กรเรียนรู้แบบร่วมมือกันมีประสิทธิภาพ มีดังต่อไปนี้

1. กระบวนการในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการค้นพบ และพัฒนายุทธวิธีกรเรียนรู้ระดับสูง

2. ความขัดแย้งทางแนวความคิด ความคิดเห็น และการสรุปของสมาชิกในกลุ่มเป็นเรีงที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอภิปราย ทำให้เกิดการพูดซ้ำ การอธิบาย การผสมผสานข้อมูล ทำให้สามารถจดจำ มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

3. สมาชิกในกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณค่า ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจในความพยายามของทุกฝ่าย

กรเรียนรู้ภายใตโครงสร้างของรางวัลจากการแข่งขัน จะมีความคาดหวังต่อความสำเรีงในระดับต่ำ ทุ่มเทให้กับการเรียนต่ำ ไม่กระตือรือร้นที่จะเรียนวิชาส่วนใหญ่ไม่มีความอดทนที่จะทำงานเป็นระยะเวลาานาน ๆ แรงงูใจมักมาจากภายนอก การแข่งขันจึงทำให้เกิดผลทางลบ ดังที่กล่าวในข้างต้น เพราะผู้ชนะผู้แพ้มักเป็นคนเดิม คนเก่งมักจะเก่งอยู่เสมอ และเป็นผู้อรางวัลไปมากที่สุด เด็กที่แพ้มักจะแพ้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้เกิดความคับข้องใจ หมคความภาคภูมิใจในตนเอง อาจทำให้ไม่ยอมมีส่วนร่วม ไม่ใช้ความพยายาม แรงบันดาลใจต่ำ

แม้ว่าโครงสร้างการให้รางวัลโดยการแข่งขัน เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในการเรียนรู้ระยะ

แรก เพราะเป็นการเน้นความแตกต่างที่มีอยู่ก่อน แต่อาจใช้เมื่อนักเรียนมีความสามารถที่จะแข่งขัน
อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การแข่งขันเพื่อทบทวนความรู้ แบบรอบรู้ (เช่น การสะกดคำ ความหมาย
ของคำ)หรือทักษะทางการกีฬาในระดับเดียวกัน ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนสูง และเกิดความสนุก
สนาน

สำหรับโครงการให้รางวัลแบบรายบุคคล มีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันสำหรับโครง
สร้างนี้ จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1978) มีความคิดเห็นว่าการที่เด็กได้รับ
รางวัลจากการทำงานตามลำพัง ทำให้พัฒนาความคาดหวังต่อความสำเร็จในระดับต่ำ

บทที่ 8 คำถามอภิปราย

1. ครูบางคนให้เหตุผลว่า ทำไมฉันจะต้องมาเสียเวลาให้กับเด็กที่ไม่ต้องการเรียน ปฏิบัติไม่รู้ร้อนรู้หนาวของครูนี้ควรจะทำอย่างไร
2. การที่เราบอกเด็กว่าเขาไม่ควรเรียนเพื่อให้ได้คะแนนเท่านั้นมีความสมจริงเพียงใด ครูใช้ความพยายามเพียงใดที่จะทำให้ความรู้ที่สอนเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความหมายต่อเด็กอย่างแท้จริง
3. การที่ครูไม่สามารถติดตามนักเรียนเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กสามารถติดตามบทเรียนได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และพบความสำเร็จคือมีความเข้าใจในบทเรียน แสดงถึงความปลื้มปิติและเลขของครูหรือไม่ จงอภิปราย
4. ความสำเร็จและความล้มเหลวล้วนเป็นหน่วยของแรงจูงใจที่มีความสำคัญ ครูสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาช่วยให้ชั้นเรียนมีแรงจูงใจสูงสุดได้อย่างไร

กิจกรรม

1. ความทรงจำเกี่ยวกับครู เรามีประสบการณ์เกี่ยวกับครูมากมายสมัยเรียน ครูบางคนเราจดจำด้วยความรัก ความตื่นเต้น บางคนด้วยความเจ็บปวด ให้คิดถึงครูที่มีอิทธิพลต่อเรามากที่สุด (ประสบการณ์ด้านบวกหรือด้านลบ) ให้ตรวจสอบพฤติกรรม
ก. ธรรมชาติของงานการเรียนรู้
ข. ลักษณะผู้เรียน
ค. สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน
ง. พฤติกรรมของครู
จ. วิธีการให้คะแนนการประเมิน
2. พิจารณาองค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียน
จากประสบการณ์ในโรงเรียนของเรา มีองค์ประกอบอะไรบ้างที่เสริมสร้างและยับยั้งแรงจูงใจในการเรียน
ก. คิดถึงลักษณะผู้เรียน
พฤติกรรมใดที่เราสนับสนุน สนับสนุนมาก และไม่สนับสนุน บอกเหตุผล
ชอบผจญภัย เชื้อเพลิง รัก ชอบ
ยุ่งกับงาน แข่งขัน เอาชนะ ทำตาม
วิพากษ์วิจารณ์ มีชีวิตชีวา กระตือรือร้น ก้าว
มุ่งมั่น เจ็บ ไม่พูด กล้าแสดงออก

มีอารมณ์ขัน	ช่างพูด	ขี้อาย
เต็มใจจะเสี่ยง	รับผิดชอบ	เป็นผู้นำ

4. สังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน

สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2-3 คน (นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการเรียนสูง 2 คน และมีสัมฤทธิ์ผลการเรียนต่ำ 2 คน) บันทึกการปฏิสัมพันธ์กับครู การมีส่วนร่วมในห้อง

1. เด็กที่มีสัมฤทธิ์ผลสูง ปานกลาง ต่ำ ยกมือบ่อยเพียงไร
2. เด็กทุกคนหาครูเมื่อมีปัญหาหรือบางคนหาครูน้อยมาก
3. แต่ละกลุ่มสัมฤทธิ์ผลใช้เวลานานเท่าไรในการอ่าน
4. เด็กกลุ่มต่างกันชมกันบ่อยครั้งเท่าไร
5. ค้นหาสภาพการณ์ที่ทำให้เด็กกังวลใจในโรงเรียน ความกังวลใจในโรงเรียนมาจากสภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน : ความสัมพันธ์กับเพื่อน กับผู้มีอำนาจ การสอนของครู ฯลฯ อภิปรายประสบการณ์ในโรงเรียนที่ทำให้เราเกิดความวิตกกังวล

ต่อไปนี้เป็นความคิด ความกังวลใจของเด็กเกี่ยวกับการสอบ มีอะไรที่เราคิดว่าควรเพิ่มเติมเปรียบเทียบกับคำตอบกับเพื่อน

ก. กังวลเกี่ยวกับการกระทำ

- ฉันควรทบทวนมากกว่านี้ฉันยังไม่เคยทบทวนเลย
- ฉันรู้สึกว่างเปล่าไปหมดฉันคงตอบไม่ได้แน่ ๆ ฉันมันโง่
- ฉันจำอะไรไม่ได้เลย

ข. ความกังวล ปฏิกริยาทางร่างกาย

- ฉันป่วยฉันคงทำไม่เสร็จ
- เหงื่อแตกไปหมด ร้อนจริง
- ท้องปั่นป่วนไปหมด
- ฉันเกร็งไปหมด

ค. กังวลเกี่ยวกับคนอื่น

- คนอื่นคงทำดีกว่าฉัน
- ฉันคงโง่ที่สุดในกลุ่ม
- ฉันคงเสร็จเป็นคนสุดท้ายตามเคย
- ไม่มีใครมีปัญหาจากฉัน

ช. กังวลผลติดตามมา

- ถ้าฉันตกฉันจะไม่เรียนอีกต่อไป
- ฉันคงไม่มีทางจบได้

..... ฉันจะคิดถึงตัวฉันให้น้อยลง

..... ฉันคงจะวางตัวไม่ถูก

6. มาสโลว์กล่าวว่าบุคคลมีแรงจูงใจที่จะตอบสนองแรงขับความเจริญงอกงาม (ความรู้ ความสำเร็จใจต้องได้รับการตอบสนองแรงขับที่ขาดก่อน ตรงกับประสบการณ์ที่คุณมีไหม ถ้าไม่แตกต่างกันอย่างไร
7. ข้อจำกัดของทฤษฎีมาสโลว์คือเราอาจไม่รู้เสมอไปว่าเด็กไม่ได้รับการตอบสนองแรงขับที่ขาดเราจะตระหนักถึงสิ่งนี้ได้ได้อย่างไร
8. คนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงมักให้เหตุผลเกี่ยวกับความสำเร็จว่ามาจากความพยายาม ถ้าเราคิดว่าพฤติกรรมของเราสอดคล้องกับแบบแผนนี้ เราเป็นแบบนี้ได้อย่างไร เราสามารถนำไปใช้ช่วยเด็กพัฒนาเหตุผลแบบนี้ได้อย่างไร
9. เคยมีประสบการณ์ของโครงสร้างการแข่งขันเพื่อให้ได้รางวัลในโรงเรียนไหม มีปฏิกริยาต่อสิ่งนี้ในทางบวกหรือลบ ทำไม เราจะใช้กับชั้นเรียนของเราไหม มีจุดมุ่งหมายอะไร และภายใต้สภาพการณ์อย่างไร

แบบฝึกหัดบทที่ 8

1. ข้อใดจัดเป็นความต้องการความเจริญงอกงาม
 1. ความรัก
 2. ความมั่นคงปลอดภัย
 3. ความสำเร็จ
 4. ความต้องการรู้และเข้าใจ
2. จากการทดลองของเชอร์ส ตัวแปรตัวใดมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 1. การอบรมเลี้ยงดู
 2. การเสริมแรง
 3. ความสำเร็จ
 4. ความล้มเหลว
3. เป้ามีสติปัญญาดีและสอบได้คะแนนเฉลี่ย 4 ในชั้นมัธยม แต่ไม่สนใจจะเรียนต่อในวิชาแพทย์ เพราะเห็นว่าวิชาแพทย์ยากเกินไปสำหรับเธอ อะไรเป็นอุปสรรคขัดขวางเป้าหมายไม่ให้เรียนแพทย์
 1. กลัวความสำเร็จ
 2. กลัวความล้มเหลว
 3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
 4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
4. แอดคินสันเสนอว่าคนที่มีความสำเร็จจะวางเป้าหมายซึ่งมีความสำเร็จระดับใด
 1. สูงมาก
 2. สูง
 3. กลาง
 4. ต่ำ

คำตอบ 1(4) 2(3) 3(2) 4(3)